

Balans van Minister Sabine Laruelle inzake het sociaal statuut van de zelfstandigen

(op 5 januari 2009)

▪ **Minimumpensioenen**

Tussen 2003 en 1 oktober 2008 is Minister Laruelle erin geslaagd het minimumpensioen van de zelfstandigen te verhogen van 629,76 EUR tot 873,81 EUR voor een alleenstaande, en van 839,56 tot 1158,09 EUR voor een gezin. Dit zijn verhogingen van respectievelijk 250 EUR en 320 EUR!

In mei 2009 zullen deze bedragen opnieuw worden verhoogd met 20€. Daarnaast zullen zij nogmaals worden verhoogd met 3% op 1 augustus 2009 en dit in het kader van de welvaartsenveloppe 2009-2010.

Na deze verhogingen zullen de bedragen oplopen tot 920,62 € voor een alleenstaande en 1.213,44 € voor een gezin. In augustus 2009 zal het minimumpensioenbedrag voor de eerste keer het bedrag van de inkomensgarantie voor ouderen (IGO) overtreffen. Toch zal er op die dag een verschil blijven van 40 € voor een gezin en 80 € voor een alleenstaande in vergelijking met het minimumpensioen van een werknemer.

▪ **Aanpassing van de pensioenen aan de welvaart van de pensioenen die niet worden berekend op basis van het minimumpensioen**

In 2007 werden de pensioenen, ingegaan vóór 1987 verhoogd met 2%. In september 2008 zijn het de pensioenen, ingegaan tussen 1988 en 2003, die eenzelfde verhoging hebben gekend. Op 1 oktober 2008 werden ook de pensioenen ingegaan in 2003 verhoogd met 2%. In 2009 zullen alle pensioenen die niet worden berekend op basis van het minimumpensioen worden verhoogd met 1,5%. Daarnaast zullen de pensioenen van 2004 bijkomend worden verhoogd met 2%.

▪ **Toekenning van een pensioenbonus:**

Deze maatregel behelst de uitvoering van een bepaling uit het Solidariteitspact tussen de generaties en wil de mensen aanzetten om langer aan het werk te blijven.

De voorwaarden zijn dezelfde voor loontrekkenden als voor zelfstandigen: de bonus wordt toegepast op pensioenen die aanvang nemen ten vroegste op 1 januari 2007 en ten laatste op 1 januari 2012. Zij moeten 62 jaar zijn of een loopbaan van ten minste 44 kalenderjaren kunnen aantonen en hun beroepsactiviteit voortzetten.

De bonus wordt toegekend voor elk kwartaal waarin een beroepsactiviteit als zelfstandige wordt uitgeoefend. De referentieperiode heeft betrekking op de kwartalen waarin de beroepsactiviteit wordt uitgeoefend:

- vanaf 1 januari van het jaar waarin de begunstigde 62 jaar wordt of zijn 44ste loopbaanjaar begint;
- tot de laatste dag van het kalenderkwartaal dat aan zijn pensioen voorafgaat.

Als de zelfstandige zijn activiteit echter na de wettelijke pensioenleeftijd voortzet, kan hij de bonus maximaal tot aan zijn 45^e loopbaanjaar krijgen.

De bonus wordt toegekend voor zover de wettelijk verplichte sociale bijdrage (die ten minste gelijk is aan de minimumbijdrage) werd betaald op de datum waarop het pensioen ingaat. Het stelsel zit zo in elkaar dat voor elk gewerkt kwartaal tussen 62 en 65 jaar (maximum van twaalf mogelijke kwartalen), een pensioentoeslag wordt toegekend van 13 euro per maand. Wanneer iemand in pensioen gaat op de leeftijd van 65 jaar, zal de bonus dus $12 \times 13 = 156$ € bedragen per maand. Dit is het maximum. Bij een pensioen op 63 jaar zal de bonus $4 \times 13 = 52$ euro per maand bedragen, en dit voor de volledige duur van het pensioen uiteraard.

- **Malus in geval van vervroegd pensioen:**

Vóór 2006 bestond de malus in een vermindering van 5% per jaar van vervroeging van de uittreding, zijnde een vermindering van 25% in geval van uittreding op 60 jaar, tenzij de betrokken persoon een carrière van 45 jaar kon aantonen. Sinds de vorige legislatuur werden verschillende maatregelen genomen met als doel een progressieve afschaffing van deze malus:

- Vanaf 1 januari 2006 wordt een zelfstandige die een carrière van 44 jaar heeft niet langer gesanctioneerd op het moment dat hij vroeger met pensioen gaat;
- Vanaf 1 januari 2007 werden de sancties verminderd tot 25%, 18%, 12%, 7%, en 3% naargelang men met pensioen gaat op de leeftijd van 60, 61, 62, 63 of 64 jaar;
- Vanaf 1 januari 2008 wordt er geen enkele sanctie meer toegepast wanneer men een carrière van 43 jaar aantoont op het moment van de pensionering.
- Vanaf 1 januari 2009 wordt er geen enkele sanctie meer toegepast wanneer men een carrière van 42 jaar aantoont op het moment van de pensionering.

- **Verhoging van de grenzen inzake toegestane arbeid na 65 jaar**

Onder de vorige legislatuur werden de inkomensgrenzen in hoofde van de gepensioneerde werknemers op progressieve, maar zeer significante wijze verhoogd: met 25% in 2004, met 15% in 2006 en met 10% in 2007. In 2008 werd een nieuwe aanzienlijke verhoging doorgevoerd van 25%. Dit brengt de grenzen op 17.149,19 EUR zonder kinderen ten laste, en op 20.859,98 met kinderen ten laste.

- **Verhoging van de cumulgrenzen voor de rechthebbenden op een overlevingspensioen**

Twee verbeteringen werden verkregen. De eerste bestaat erin deze personen toe te laten om gedurende 12 maanden dit pensioen te cumuleren met een vervangingsinkomen. Deze maatregel is ingegaan op 1 januari 2007. De tweede maatregel heeft betrekking op de situatie van rechthebbenden op een overlevingspensioen die dit pensioen wensen te cumuleren met andere inkomsten: de bedragen van de grenzen van de toegelaten activiteit werden met 2% verhoogd in 2008.

- **Progressieve afschaffing van de solidariteitsbijdrage op de pensioenen**

Vanaf juli 2008 werd de solidariteitsbijdrage afgeschaft voor de laagste pensioenen.

- **Kinderbijslag voor het eerste kind**

Het verschil in het bedrag van de kinderbijslag voor het eerste kind bedroeg bij het begin van de vorige legislatuur 40 EUR ten nadele van de kinderen van zelfstandigen. Tijdens de vorige legislatuur werd een halvering van deze kloof bereikt. Tijdens de begrotingsonderhandelingen 2008 en 2009 werden twee nieuwe verhogingen verkregen van respectievelijk 10 € en 4 €. Hieruit volgt dat in januari 2009 het maandelijks basisbedrag ten gunste van het eerste kind in het stelsel van de zelfstandigen 78,00 EUR bedraagt en 83,40 EUR in het werknemersstelsel.

▪ **Toeslag op de kinderbijslag voor eenoudergezinnen**

Vanaf 1 oktober 2008 wordt de kinderbijslag voor éénoudergezinnen als volgt aangepast:

- de toeslag wordt op hetzelfde niveau als dat van de 'werklozentoeslag' gebracht voor wat het eerste en het tweede kind betreft. Dit geeft het volgende resultaat:
 - de toeslag van het eerste kind verhoogt van 20,81 € tot 41,63 €
 - de toeslag voor het tweede kind verhoogt van 20,81 € tot 25,81 €
- Bovendien wordt het inkomstenplafond verhoogd van 1.810,35€ tot 2020,48€.

▪ **Kinderbijslag = Recht van elk kind**

Onvoorwaardelijke uitbetaling van de kinderbijslag in het stelsel van zelfstandigen, zonder dat er nog een verband is met de betaling van de bijdrage door de ouders.

▪ **Jaarlijkse leeftijdsbijslag**

De jaarlijkse leeftijdsbijslag bij de kinderbijslag, die ieder jaar wordt uitbetaald samen met de kinderbijslag van de maand juli, wordt sinds 2008 toegekend aan alle kinderen.

De leeftijdscategorie van 0 tot 5 jaar krijgt ook een jaarlijks supplement van 25,50 € vanaf 2009. Voor de leeftijdscategorie van 6 tot 11 jaar en van 12 tot 17 jaar, werden de vroegere jaarlijkse bijslagen behouden en veiliggesteld voor de toekomst. Zij bedragen nu respectievelijk 54,12 € en 75,77 €.

De leeftijdscategorie van 18 tot 24 jaar heeft in 2008 een verhoging gekregen met 25€. Deze verhoging zal 50,00 € bedragen in 2009, 51,00 € in 2010, 75,77 € in 2011 en 102,00 € vanaf 2012.

▪ **Moederschapsverlof**

Voorheen bedroeg het moederschapsverlof 6 weken. Dit werd op 1 juli 2007 uitgebreid naar een maximum van 8 weken en 9 weken bij een meerling via de mogelijkheid voor de vrouwelijke zelfstandige één of twee weken op facultatieve basis bijkomend verlof aan te vragen.

Vanaf 2009 wordt het verlof nog versoepeld: een stelsel van 6 verplichte weken en 2 facultatieve weken wordt omgeschakeld naar 3 verplichte weken en 5 facultatieve weken. Daarenboven mag het facultatief verlof worden opgenomen binnen een periode van 5 maanden.

De wekelijkse uitkering van 368,36 € zal vanaf 2009 in twee keer worden uitbetaald om de betaling ervan te versnellen.

Deze wekelijkse uitkering zal verhoogd worden met 2% vanaf 1 augustus 2009.

▪ **Moederschaps hulp**

Er worden 105 dienstencheques uitgekeerd wanneer een vrouwelijke zelfstandige bevalt. Ook de periode waarin deze kunnen worden aangevraagd, werd opgetrokken van 6 tot 15 weken na de bevalling.

Vanaf 2009 zal de betaling van de dienstencheques al mogelijk zijn vanaf de dag volgend op de bevalling zonder dat er moet gewacht worden op het einde van het moederschapsverlof zoals daarvoor het geval was.

- **Het verplichte maxi-statuut voor de meewerkende echtgenoot**

Sinds 1 juli 2005 is de meewerkende echtgenoot volledig mee sociaal beschermd: eigen pensioen, gezinsbijslag, gezondheidszorgen, arbeidsongeschiktheid, invaliditeit en moederschap.

Tot deze datum was er enkel bescherming op het vlak van de arbeidsongeschiktheid, de invaliditeit en het moederschap. De meewerkende echtgenoot bleef echter beschouwd als een persoon ten laste van de echtgeno(o)t(e). Hij of zij kon zich hierdoor enkel beroepen op een afgeleid recht inzake gezinsbijslag en gezondheidszorg.

- **De adoptie-uitkering**

Een adoptie-uitkering van 368,36 € per week wordt sinds 1 februari 2007 uitgekeerd aan zelfstandigen wanneer zij een kind opvangen in hun gezin. Het bedrag van de uitkering is vastgelegd op een periode van maximum 6 weken als het kind jonger is dan 3 jaar bij de adoptie en maximum 4 weken wanneer het kind een leeftijd heeft van 3 tot 8 jaar. De maximumduur wordt verdubbeld wanneer het kind een handicap heeft.

- **Bonus bij voorafbetalingen inzake voorlopige bijdragen**

Het Koninklijk Besluit van 1 juli 2006 heeft een bonus ingevoerd voor voorafbetalingen inzake sociale bijdragen bij aanvang van de activiteit. Het percentage bedraagt 0,75 % per kwartaal, ofwel 3 % per jaar. Zo ontvangt de zelfstandige die voorlopige bijdragen stort die hoger liggen dan de wettelijk verschuldigde voorlopige bijdragen voortaan een restorno in functie van de betaalde toeslag.

- **Uitkeringen voor invaliditeit en ongeschiktheid**

Naast de automatische indexering zijn de uitkeringen voor invaliditeit en ongeschiktheid voor gezinnen en voor alleenstaanden verhoogd met 2% in juli 2008. Deze zijn opnieuw verhoogd op 1 oktober 2008.

Sindsdien bedragen de uitkeringen voor invaliditeit en ongeschiktheid zonder stopzetting van de activiteit 33,61 € voor een niet-samenwonende rechthebbende die niemand ten laste heeft en 44,54 € voor een rechthebbende met personen ten laste. De bedragen zijn respectievelijk 37,53 € en 46,89 € in geval assimilatie wordt verkregen (invaliditeit met stopzetting van de activiteit).

Na de aanpassingen van de minimumpensioenen voorzien in 2009, zullen deze bedragen nog stijgen. De dagelijkse uitkering bij ongeschiktheid en invaliditeit zonder stopzetting van de activiteit zal op 1 augustus 2009 35,41 € bedragen voor een niet-samenwonende rechthebbende die niemand ten laste heeft en 46,67 € voor een rechthebbende met personen ten laste. De bedragen zijn respectievelijk 38,65 € en 48,30 € in geval assimilatie wordt verkregen (invaliditeit met stopzetting van de activiteit).

- **Verzekering in geval van faillissement**

De vergoedingen die worden uitbetaald aan zelfstandigen die kunnen genieten van een sociale verzekering in geval van faillissement werden verhoogd met 2% in juli 2008 en vervolgens met een bijkomende 10 € op 1 oktober 2008. Zij zullen op die datum 1.158,09 € en 873,81 € bedragen naargelang de begunstigde al dan niet gezinsleden ten laste heeft. In mei 2009 zullen deze bedragen worden opgetrokken tot 1178,09 € en 893,81 € en ten slotte op 1 augustus 2009 tot 1.213,44 € en 920,62 €.

▪ **Gezondheidszorgen**

- Opname van de kleine risico's in de verplichte gezondheidsverzekering. Iedereen die sinds 1 januari 2008 een recht op een verzekering voor geneeskundige verzorging opent, doet dit voor alle gedekte risico's, of hij nu loontrekkende, zelfstandige of gepensioneerde is... Dit is zelfs kosteloos voor de gepensioneerde zelfstandigen die hun activiteit hebben stopgezet en voor de gepensioneerde zelfstandigen die hun activiteit voortzetten binnen de grenzen van de toegestane inkomensgrenzen! Dat betekent een winst van 80 tot 100 euro per maand. Samen met deze hervorming werd een financieringstelsel ingevoerd dat harmonieuzer en gunstiger is voor de zelfstandigen aangezien de tarieven voor sociale bijdragen begrensd en geblokkeerd zijn in de tijd en de overheid een groter deel voor haar rekening neemt.
- Gratis tandzorgen voor kinderen jonger dan 12 jaar
- Terugbetaling van logopedische zorgen
- Terugbetaling van de kost van 4 geneesmiddelen voor zeldzame ziekten

▪ **Herfinanciering van het SSZ**

Sabine Laruelle heeft de volledige schuld van de RSVZ, die 490 miljoen € bedroeg, weggewerkt en ervoor gezorgd dat de verbeteringen aangebracht in het sociaal statuut, konden worden gefinancierd zonder verhoging van de sociale bijdragen. Dit was mogelijk door een gezond beheer, een meer doeltreffende inning van de bijdragen en het ontdubbelen van de financieringsleutel (10% in plaats van 5%) voor het sociaal statuut der zelfstandigen.

In de lijn van ditzelfde ambitieuze beleid wil Sabine LARUELLE de zelfstandigen niet laten betalen voor de rechtvaardige solidariteit die zij verdienen. Net zoals tijdens de vorige legislatuur komt er geen verhoging van de bijdragen om de gelijkschakeling van de minimumprestaties te financieren. Het is integendeel de overheid die over de brug zal komen met een bijkomende financiering. Bovendien is er nog steeds geen sprake van de berekeningswijze van de bijdragen te begrenzen: het stelsel van de zelfstandigen kent op zich al een grote vorm van solidariteit en zoals altijd heeft solidariteit zijn grenzen.

▪ **Schijnzelfstandigen/schijnloontrekkenden: bepaling van de wettelijke criteria voor het onderscheid tussen het zelfstandigenstatuut en het loontrekkendenstatuut**

Dankzij Minister LARUELLE werd, na jaren van discussie en verwarring, op 27 december 2006 een wet goedgekeurd rond het onderscheid tussen loontrekkenden en zelfstandigen. Deze wet biedt een pragmatische en redelijke oplossing voor het probleem van de «schijnzelfstandigen» of de «schijnloontrekkenden». De onderscheidende criteria zijn de wil van de partijen, al dan niet de vrijheid hebben de arbeidstijd zelf te organiseren, al dan niet de vrijheid hebben het werk zelf te organiseren en de mogelijkheid van een hiërarchische controle.

▪ **Versterkte en doeltreffende inspectiediensten**

De strijd tegen de sociale fraude wordt opgevoerd, ook binnen de sector van de zelfstandigen:

- Door de deelname de SIOD (Sociale Inlichtingen- en Opsporingsdienst) van de RSVZ en DG Zelfstandigen van de FOD Sociale Zekerheid sinds 2008 ;
- Door een uitbreiding van de bevoegdheden van de inspecteurs van het RSVZ, met name de bevoegdheid processen-verbaal op te stellen;
- De afschaffing van de periode van 90 dagen waarover de zelfstandige vroeger beschikte om zich bij een sociaal verzekeringsfonds aan te sluiten.

- **Kwalitatieve dienstverlening door de sociaal verzekeringsfondsen**

Een « dienstenverbintenis » werd opgesteld en zal vanaf 2009 door alle sociaal verzekeringsfondsen worden megedeeld aan hun aangeslotenen. Dit zal leiden tot een harmonisatie van de minimumdiensten waarop iedereen recht heeft en een betere kennis van de beschikbare dienstverlening (begeleiding, informatie...)

Ook zullen er in 2009 audits worden uitgevoerd met betrekking tot de kosten en de kwaliteit van de dienstverlening aangeboden door de sociaal verzekeringsfondsen. Op basis van de resultaten hiervan zal een hervorming van het systeem van de beheerskosten worden doorgevoerd. Het nieuwe systeem zal een direct verband leggen tussen het gevraagde bedrag en het kwaliteitsniveau van elk fonds.